

Відділ освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради
Бібрський опорний ліцей ім. Уляни Кравченко

Марків В.М.
Збірник диктантів
з української мови
5-11 класи

Бібрка 2023

Марків В.М. Збірник диктантів з української мови. 5 – 11 класи. – Бібрський опорний ліцей ім. Уляни Кравченко, 2023. – 17 с.

Збірник містить 32 диктанти з української мови для 5 – 11 класів. Це художні, публіцистичні тексти про Бібрку, відомих людей, які творили її історію.

Збірник диктантів укладено відповідно до вимог чинної програми. Після диктантів указано кількість слів.

Рекомендовано для опрацювання вчителями-словесниками та здобувачами освіти.

Рецензенти: Тимчишин О.С., заступник з навчально-методичної роботи
Бібрського опорного ліцею ім. Уляни Кравченко.

Чабан В.М., заступник керівника Бібрського опорного ліцею
ім. Уляни Кравченко, відповідальна за методичний супровід
української мови, української та зарубіжної літератури,
учитель української мови та літератури.

Відповідальна за випуск: Микитів К.С., головний спеціаліст відділу освіти
виконавчого комітету Бібрської міської ради.

Матеріали схвалено на засіданні методичної ради
Відділу освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради.

Протокол № від 24.02.2023

Комп'ютерна верстка: Марків В.М.

Передмова

Писати,
щоб читати,
Читати,
щоб знати,
Знати,
щоб пам'ятати
І щиро любити
свій рідний
Отчий край
і його найбільшу
цінність –
українців.
Ярополк Царик

Мова – геніально мудрий і добрий учитель, який зберігає у своїй пам'яті весь історичний досвід народу. Це учитель, який готовий служити кожному новому поколінню. Сьогодні життя ставить високі вимоги до рівня грамотності здобувачів освіти, вимагає від них уміння користуватися писемною формою української літературної мови у різних сферах суспільного життя. Орфографічна та пунктуаційна грамотність – один із показників загального рівня культури сучасної людини. Тому одним із основних завдань учителя української мови є системна робота над удосконаленням рівня цих навичок у здобувачів освіти.

Матеріали з методики викладання орфографії свідчать про різні підходи методистів до вирішення цієї проблеми. Та у різних концепціях вивчення української мови обґрунтовано потребу комунікативно-практичного підходу до засвоєння мови. Вважаю, що настав час відмовитися вивчати граматику як самоціль. Теорію потрібно підпорядковувати практичній меті вивчення мови як засобу спілкування в усній і писемній формі. Випускник школи має досконало володіти навиками грамотно висловлювати думки, грамотно писати. Василь Сухомлинський зазначав: «Шлях боротьби за високу успішність лежить передусім через мовну культуру, бо це живодайний корінь культури розумової, високої, справжньої інтелектуальності».

Важливе значення у формуванні грамотності здобувачів освіти мають навчальні, пояснювальні та контрольні диктанти. Звернула увагу, що учням подобаються тексти, написані на місцевому матеріалі. Сподіваюся, що підібрані диктанти краєзнавчого змісту зацікавлять учнів, сприятимуть не лише зміцненню навичок грамотного письма, а й вихованню любові до рідного краю.

Даний збірник диктантів укладений на основі шкільної програми з української мови для здобувачів освіти 5-11 класів. У збірнику подано 32 художніх, публіцистичних тексти про Бібрку, відомих людей, які творили її історію. Обсяг текстів відповідає нормативним вимогам. Після диктантів указано кількість слів.

5 клас

Дитина виростає з книг

Книги завжди були зі мною. І тоді, коли я лише здивовано розглядала барвисті ілюстрації. І тоді, коли задовго до урочистого походу в перший клас я вже вмiла швидко й упевнено читати. Мама завжди казала, що читання – це як їзда велосипедом. Підніматися вгору важко, але зате приємно спускатися вниз. Ловити промінчики сонечка і окрилене шепотіння вітру. Мама впевнила мене, що читання – це наполеглива праця і відповідальність. Вона навчала: «Мусиш дочитати книжку, якщо вже почала».

Потім у моєму житті були сотні книг. Я вірю, що є книги, які маємо прочитати саме ми. У нашому житті нема випадкових книжок, як нема випадкових людей. І кожна потрібна, безцінна. Кожна прочитана книга – часточка нас.

105 слів

За Р. Жарковою

Місто моє

Для кожної людини наймиліший той куточок землі, де вона народилася. Для мене рідною стала Бібрка. Місто красиве в усі пори року. Особливо вражає своєю чарівністю навесні, коли цвітуть сади. Подує легенький вітерець – і кружляє вулицями вишнева заметіль.

Шепочуть прадавні сосни біля каплички, навівають згадки про те, що цими стежками ходили Іван Франко й Уляна Кравченко, милувалися нашим маленьким замріяним містом.

Я дуже люблю Бібрку, бо вона спокійна і затишна. Тут живуть найрідніші мені люди. Он у тому парку я зробила свої перші кроки, а тою вузькою вуличкою ходила до школи. Я знаю, що життєві дороги завжди повертатимуть мене у рідне місто.

104 слова

Із спогадів випускниці школи

Легенди Бібрки

Перша церква у Бібрці була збудована під горою на роздоріжжі шляхів до Стрілок та Любешки і гарно оглядалась з усіх сторін. Першим її управителем і священиком, добрим духовним наставником для бібрчан був отець Гринь.

Під час одного з нападів на місто татари надумали підпалити церкву. Вони запустили підпалені стріли у дерев'яний купол храму. Церква загорілася. Вогонь побачив отець Гринь, що заховався неподалік біля ріки. Він став щиро молитися за спасіння церкви. І тут над містом збурилися хмари. Почався рясний дощ. Він і погасив вогонь на церкві. Храм залишився діючим, і отець Гринь ще довго відправляв у ньому Богослужіння.

101 слово

За Я. Цариком

Данило Кочубей

У 1648 році Бібрка гостинно вітала козаків гетьмана Богдана Хмельницького. Взавши в облогу Львів, козаки вели боротьбу з татарськими ординцями. Один із таких боїв відбувся неподалік нашого міста в районі вулиць Піддовге, Зарічна та Козацька. З обох сторін були вбиті. Козаки захоронили своїх полеглих у братській могилі, встановили на ній хрест.

Козацький старшина Данило Кочубей сказав до побратимів: «Добре було б, якби хтось залишився тут жити. Він би доглядав могилу, молився за полеглих».

А через десять років поранений і посічений у боях Данило Кочубей сам поселився у Бібрці. Проживав неподалік козацької могили, на березі ріки Боберки, де тепер Піддовге.

101 слово

За Я. Цариком

Символ Божого спасіння

Страшним лихом для Бібрки були татарські набіги. Вороги нищили все, а людей забирали у яsir. Про це розповідають місцеві легенди.

У 1474 році отець Гринь перед нападом ординців вивів дітей з міста в необжиту лісову дебру, де зараз Піддовге. Тут протікала притока Боберки, на якій жили бобри. І коли татари наблизились до дебри, шукаючи за людьми, отець Гринь закликав дітей зайти у річку і заховатися під купинами бобрів. Так були врятовані всі бібрські діти.

У пам'ять про це отець Гринь пішов до міського воєводи і попросив, щоб надалі на прапорі міста була намальована купина з бобром, як символ Божого спасіння бібрських дітей від татарської неволі.

107 слів

За Я. Цариком

6 клас

Перша згадка про Бібрку

Місто Бібрка належить до найдавніших населених пунктів України. Перша згадка про нього сягає часів середньовіччя. Люди проживали на території нинішньої Бібрки задовго до першої відомої письмової згадки про неї. Мабуть, це були поселення мисливців, які полювали на бобрів.

У період формування Галицької держави Бібрська громада потрапляє в залежність від бояр, які на протилежному березі річки Боберки закладають укріплене городище. Воно стає оборонною твердинею, що контролює важливі шляхи краю: на Галич та східну Волинь. У часи тривалої боротьби за Галицький престол у 1211 році на річці Боберці відбулася кривава битва. Ця

згадка у Галицько-Волинському літописі і є першим письмовим свідченням про існування міста Бібрки.

109 слів

За Я. Цариком

Люди та час

Споконвіку живуть у Бібрці великі патріоти галицького краю. Своїми добрими справами здавна звеличують рідну землю.

У древньому 1380 році виходець з Бібрки боярин Дмитро Боброк-Волинський скликав із навколишніх поселень тисячну бойову дружину і вирушив проти орди Мамає. У важкій битві переміг завойовника. У 1709 році козацький старшина Данило Кочубей організував бібрчан на оборонний бій з татарською ордою. Чужинці були розгромлені і пізніше на місто не нападали.

Патріотами були бібрчани в час Першої світової війни та у Листопадовий чин 1918 року. Славними подіями відзначилась Бібрка і в роки підпільної боротьби Української Повстанської Армії з більшовицькими та німецькими загарбниками.

Місто завжди мало великих патріотів, які склали еліту бібрської громади.

111 слів

За Я. Цариком

Берегиня світла і розуму

Школо, моя рідна Бібрська школо! Ти жива краплина вічної любові, берегиня світла і розуму. Ти засіваєш дитячі душі насінням добра і знань. Шкільні роки – це найкращий у світі кольоровий сон. У школі навчають нас виводити перші літери, писати перші слова, читати книги, любити свою рідну землю. Вчать цінувати працю й поважати старших.

Одинадцять років кожного дня поспішала я знайомою стежкою до школи. Зустрічалася із вчителями, друзями, навчалася життєвої мудрості і добра. Проведені у школі роки залишили у моїй пам'яті слід, який не стирається роками. Я думаю, що кожна людина, куди б не занесла її життєва доля, у пам'яті своїй перегортає сторінки шкільного життя.

106 слів

Із спогадів випускниці школи

Святий вечір

Святий вечір. Мороз-морозенко одягнувся в сніжно-білий покрив, нарядився льодовими гірляндами і пішов розмальовувати віконечка, сповіщаючи люд бібрецький про народження Христа. Тремтяча радість пронизує усі куточки маленького містечка.

Вечоріє святістю. Ось-ось появиться перша зіронька-віщунка, і все живе схилить голови, і понесеться величний молитовний спів. І здригнуться небеса, і зрадіють люди від малого аж до старця, від недужого до здорового, від убогого до найбагатшого. Всі упокоряться єдиним духом ласки і добра.

На небі заблисла перша зірка. Святий вечір настав. Батько вносить дідуха і віншує. У хаті запахло дарами землі. Свіжий солом'яний дух змішався з святковими стравами і створив атмосферу родинного тепла. Господар дому скликає всю родину на спільну молитву. Свята вечеря настала.

110 слів

За С. Костирком

7 клас

Дебра у Бібрці

Дебра розкинулася між двома клаптями землі дивної назви – «кобілів» і «камінчики». Сядеш над нею і вдивляєшся в синій відбиток неба дивовижних форм лілій, моху, трави і глибинного кольору надбережжя.

Ритмічний плескіт води видавав невловимі грайливі звуки, які зникали в безмежності простору, не турбуючись про свою вроду. Фіолетово-сині комахи своїми легкими рухами жартували з кропіткої роботи струмка, відбивалися у воді.

Голубінь розвернула свої крила, розсипалась по краплях. Досить міцно причепилась синьо-чорна пляма до трухлявого коріння і застигла, чекаючи на свою мандрівку в далеке невідоме. Заблукалась біла хмарка і затулила на мить сонце. Закаламутились камінці, вдаряючись один до одного, лілії повертіли голівками, ховаючись, зашелестіли.

За якусь хвилину-дві знову повторюється неповторне: дзюрчить струмок, переливається дзеркало води сяйвом барв, а на гілочках похилої верби гойдаються горобці і синички.

122 слова

За С. Костирком

Дмитро Боброк

Ця історична постать повертає нас у давні часи, коли Галичина входила до складу Великого Литовського князівства. Бібрка перебувала у півторавіковому часі своєї історії і була власністю Коріата. Коріат був у розквіті сил і не думав про майбутнє для дорослих синів, які хотіли самі управляти частинами держави. Зрозумівши, що батько не піде на роздріблення своєї землі, сини змовилися між собою і вирішили залишити родинне місце.

Зібравши тисячну дружину на Волині та на бібрських землях, подалися на службу до могутніх на той час володарів північно-східної Русі. У пам'ять про миловидну та незабутню ріку Бобрку, теперішню Боберку, старший син Коріата назвав себе Дмитро Боброк-Волинський. З тим іменем він залишився до кінця свого життя та увійшов до історії Русі як один із її кращих військових полководців.

122 слова

За Я. Цариком

Рятівник бібрських дітей

Отець Гринь – це перший бібрський священик, з іменем якого пов'язана цікава історія.

У 1474 році Бібрка пережила новий напад татарських орд. Як тільки на горі Щеці запалала сторожова вежа, отець Гринь вдарив у церковні дзвони, скликаючи парафіян до храму. Він сказав бібрчанам, що через день-два бузувіри будуть у місті. Треба ховатися від них в необжитих місцях. Вибрали лісові дебрі, де зараз вулиця Піддовге.

На другий день, удосвіта, пішли потаємними стежками у ліс. Місто залишилось безлюдним. Татари все ж таки напали на слід бібрчан. Тоді отець Гринь закликав дітей зайти у річку і заховатись під купинами, на яких осіли бобри. Понад два десятки дітей врятувалось у цей страшний день.

Коли татари пішли, священик звернувся до дітей: «Бобричата мої дорогі, помолімося Богу за наше спасіння».

127 слів

За Я. Цариком

Прапор міста

Кожне місто в державі має свої геральдичні знаки. Це сторінки його життя, перші атрибути з історії та побуту. Головні з них обов'язково стають важливими елементами герба міста, а інколи прикрашають і його прапор.

На золотистому, завершеному декоративним шпилем древку майорить прапор Бібрки. Виготовлений він із тканини п'яти кольорів: малинового, синього, жовтого, зеленого та білого. Малиновий колір заповнює верхню частину прапора. Це символ давньої історичної боротьби за незалежність краю. Нижче розміщені дві смуги – синя і жовта, що символізують кольори нації. Далі – смуга зеленого кольору, під якою йде біла хвиляста лінія. Це символи річки Боберки.. Завершує прапор широка синя смуга.

У центральній частині прапора нашито головний елемент з герба міста – щит із бобром. Бобер сидить на задніх лапах, а в передніх тримає гілку з листочками. Бобер і гілка жовто-золотистого кольору.

Бібрчани гордяться тим, що місто має свій прапор і герб, має свою славу історію, незважаючи на те що воно є серед найменших міст в Україні.

123 слова

За Я. Цариком

8 клас

Володислав Кормильчич

Вісім століть тому на річці Бобрка, у північно-західній стороні від княжого Галича, виникло поселення. За легендою, заснував його непослушний князю Данилу боярин Володислав Кормильчич. Облюбував гарну лісисту місцину,

заселив її своїми воїнами, а сам подався доживати віку на чужину, де згодом і помер. Поселення назвав, як і ріка – Бобрка, що згодом трансформувалося в народі у Бібрку.

Покидаючи рідний край, Володислав завітав у монастир, що садинок хмурнів на високому узгір'ї ріки. Він попросив у настоятельки благословення на далеку дорогу і прощення за скоєні гріхи. І сказала йому настоятелька: «Гріхи нехай простить тобі князь Данило. А на чужину візьми з собою жменю рідної землі, сховай її і пам'ятай, де твій отчий дім».

Після смерті боярина один з його воїнів повернувся на батьківщину. Він розповів, що перед смертю Володислав Кормильчич повелів бібрську землю розсіяти на його могилі. Так і зробили. Було це восени. А весною вся могила вкрилася пролісками. І назвали її бібрською могилою чужинця Володислава.

154 слова

За Я. Цариком

Мистецькі свята у Бібрці

Стародавня Бібрка звикла до різноманітних мистецьких презентацій. Франкові фестини, Шевченкові свята, олімпіади садиодіяльних аматорів, вечори української вистави, свята «Золотої осені» та народного фольклору, вечорниці, вечори літератури та кіно – це ті заходи, які протягом сотні літ надавали бібрчанам духовну насолоду у час дозвілля. Вони надихали земляків на подальшу звитягу у праці та в ім'я національної любові. Дуже часто над стадіоном «Сокіл» злітали увись пісня та музика. Це означало, що тут відбуваються чергові повітові фестини або спортивні свята.

Гуртом і поодинокі поспішали жителі міста на спортивне поле, щоб стати учасником нового великого мистецько-лугового свята. На честь національної пам'яті та шани до тих, хто організував ці імпрези, назвали бібрчани вузьеньку вулицю, що вела на стадіон – Фестинна. І добре, що так сталося, бо без народної пам'яті та своєї історії місто було б забутим та невідомим для нових поколінь, яким тут жити і творити далі.

145 слів

За Я. Цариком

Вічна дорога

Щодня Галицькою вулицею поспішала я до школи. Цією дорогою ходили колись мої прадідусь і прабабуся. Виявляється, дорога, як і будь-яка річ, має свою історію. Дорозі мого дитинства багато сотень літ. По ній купці возили свій крам з Покуття до Львова. Цією дорогою татари гнали полонених. Нею, як розповідала моя прабабуся, німці вели євреїв у Великі Глібовичі до залізничної станції. А там вантажили їх у потяг і відправляли у концтабори. Серед полонених були діти, старші люди. Стомлені, знесилені, вони падали на дорогу. Одну єврейку з дівчинкою прабабуся переховувала в підвалі нашої хати.

Багато про що могла б розповісти дорога, якби вмiла говорити. Багато бачив старезний дуб, що росте бiля нашої хати. Давно вiдiйшли у вiчнiсть люди, якi ступали цим шляхами. А дорога стелиться собi й iснуватиме вiчно, поки шумiтиме життя у моєму рiдному мiстi.

136 слiв

Из спогадiв випускницi школи

Три з'яви Пресвятої Богородиці

У далекому тисяча вiсiмсот п'ятдесят четвертому році у Бiбрцi, на горi Щека з'явилася Матiр Божа. Пресвята Богородиця вiдiгнала страшну смерть вiд мiста i своїм омофором захистила людей вiд пошестi холери. На цьому величному мiстi вдячнi бiбрчани звели каплицю i назвали її iменем Пресвятої Покрови.

Перед Другою свiтовою вiйною Матiр Божа об'явилася знову. Вона вийшла з яскравого полум'я, обтирала омофором слези з очей i розставляла над Бiбркою хрести. Скiльки було хрестiв, стiльки людей загинуло у цiй вiйни.

У жовтнi тисяча дев'яност дев'яносто першого року знову на цьому ж мiстi Матiр Божа з'явилася втретє. Из стовпа пречудної ясности усмихнена Богородиця простягнула свiй величний омофор над дiтьми та мiстом. Из нього падали позолоченi зiрочки радостi i щастя. Це був добрий знак до незалежностi i самостiйностi нашого краю.

128 слiв

За Я. Цариком

Бiбрчани в iсторiї отчого краю

Вiсiм вiкiв стоiть Бiбрка на пiвденному сходi вiд славного Львова i горда тим, що майже на пiвстолiття старша вiд нього.

Тут вiками живуть розумнi й здiбнi люди. Жаль, що знаємо про них дуже мало. Не залишили нам попередники iсторiї про їх життя, не назвали тих, хто заслужив на добру людську пам'ять.

Довгий плин часу забрав усе в забуття, розвiяв байдужiстю по вiках iсторiї. Унiкальнi церковнi записи життєвої хронiки та архiвнi матерiали при мiськiй адмiнiстрацiї були знищенi у часи Першої свiтової вiйни, а потiм донищенi ще й червоними посланцями з армiї Будьонного. I все пропало.

А час невпинно летить далi, у ще глибше забуття. То маємо зберегти для нащадкiв хоча б те, що дiйшло до нас из легенд та переказiв, из давнiх спогадiв старожилиб, усе те, що було i є дiйснiстю та цiкавими фактами вже у наші днi незалежного краю.

143 слова

За Я. Цариком

9 клас

Місто з бобром на гербі

Швидкоплинний час відносить від нас події та імена, залишаючи тільки матеріальні пам'ятки, що своєю мовою доносять відгомін минулого. Історія пам'ятає значущі, величні події та особистостей, що творили майбутнє. Завжди знайдуться люди, котрі напишуть історію маленького містечка – своєї батьківщини, оспівають мальовничість і красу рідного краю, поділяться своєю любов'ю до нього.

Історичний нарис «Місто з бобром на гербі» написали саме такі люди – брати Зиновій та Ярополк Царики. Це розповідь про вісімсотрічну історію невеликого міста Бібрки, яке розташувалося у мальовничій долині серед невисоких пагорбів, на галицькому Опіллі біля Львова. Його історія цікава і часто трагічна. Почалася вона у княжому середньовіччі з невеликого поселення мисливців за бобрами і пройшла від оборонного городища-фортеці до міста з магдебурзьким правом у королівській Польщі. Місто періодично стирали з лиця землі татарські навали, але воно вперто відроджувалося знову і продовжувало розвиватися в часи Австро-Угорщини та панської Польщі.

Нарис «Місто з бобром на гербі» – це погляд у далеке минуле нашого рідного міста.

159 слів

За Я. Кравченком

Вулиці Бібрки

Про що говорять назви вулиць? Кожна епоха, кожний історичний час надає їм своє забарвлення. Вулиці отримують назви видатних діячів та героїв нації. Такими для Бібрки стали патріоти Листопадового чину 1918 року генерал Мирон Тарнавський та полковник Дмитро Вітовський, поет-патріот Василь Стус та перший Президент України Михайло Грушевський, політреферент УПА Андрій Парис, владика Української греко-католицької церкви Андрей Шептицький і багато інших видатних осіб України.

Є у місті назви вулиць і площ, що відповідають видатним історичним подіям. Так, наприклад, площа Національного Відродження, на якій проходили масові заходи у часи становлення незалежності України. Площа Стрілецька, по якій марширували січові стрільці у 1918 році. Вулиця Козацька, на місці якої у далекому 1709 році поселився поранений у боях козацький старшина Данило Кочубей.

А були назви вулиць, що здавна кожного інтригували. Ось вулиця Карна. Тут було місце, де проводили привселюдні покарання тих, хто крав або зраджував інтереси міської громади. Була колись і вулиця Садова. По вулиці Фестинній збиралися бібрчани на стадіон, щоб бути учасниками різноманітних свят.

Ось така історія бібрських вулиць. Вона обов'язково буде дописана тими, хто прийде після нас і буде щиро любити своє місто.

182 слова

За Я. Цариком

Недільний вечір провінційного міста Бібрки

Недільний вечір провінційного містечка – це своєрідна його візитна карта. Центральну вулицю Бібрки прикрашали фігура Матері Божої, яка стояла навпроти костела, годинник, який кожні п'ятнадцять хвилин видзвонював звуком, подібним до гонга, вежа на магістраті, ганок на поштовім будинку. З нього в 1918 році проголошували незалежність України. На пагорбі між костелом і школою красувалась трьохсотлітня липа.

Вулиця вимощена чотиригранним цоколем, широким тротуаром, обсадженим італійськими акаціями, які прекрасно вписувались у загальний ансамбль. Перетинали центральну вулицю гостинець на Львів, вулички Шкільна, Гмінна і найдовша вулиця в місті – Замлиння.

Міщани дорожили своєю репутацією, особливо молодь. Проходячи містом, ви не чули ні одного грубого слова. Кожний з присутніх хотів показати себе виключно з добротної сторони. Тут насправду пахло міщанством, але міщанством в доброму, витонченому розумінні. Усі усміхнені, ввічливі один до одного. Рідко, щоби хтось стояв – все проходило в ритмі повільного танцю. По поведінці міщан бурмістр пан Баторський міг визначити всі аспекти політичного і побутового життя.

157 слів

За С. Костирком

Іван Франко у Бібріці

14 грудня 1883 року Іван Франко вперше приїхав у Бібрку. Цей день запам'ятався Уляні Кравченко на все життя. Він став початком міцної і щирої дружби, яка не поривалась упродовж багатьох років.

Навесні наступного року Франко знову приїхав до Бібрки. Разом з Уляною Кравченко вони організували громадське віче до дня народження Тараса Шевченка. Свято відбулось на Смерековій горі, біля каплички Святої Покрови. Іван Франко розповідав бібрчанам про життя і творчість Шевченка. Про цей незабутній в історії Бібрки день поетеса натхненно писала у своїх спогадах.

Влітку 1884 року Франко втретє приїхав у Бібрку. Уляна Кравченко згадує, як збирали вони удвох біле латаття на лузі. З долини йшли на гору до каплички. Поет був у захопленні від місцевих краєвидів і написав згодом у листі, що вид з гори на місто нагадує малу Швейцарію, що така краса має дати натхнення до творчості «поетичній надбібрянці». Так ніжно назвав Франко вчительку-поетесу.

Приїжджав Іван Франко у Бібрку восени 1906 року на запрошення товариства «Руська бесіда». На літературному вечорі зібралось багато людей. Франко прочитав свою поему «Мойсей». Відбулося це в приміщенні читальні (нині будинок школяра по вулиці Грушевського).

180 слів

За Я. Цариком

Усе постає з любові

Усе виростає з любові. Спочатку з тієї, яка спонукає дитину зробити перший крок і сказати перше слово. Навіть тоді, коли ти ще не готовий ходити, переповнений боязню впасти і розбити коліна об жорстку реальність. Навіть тоді, коли ти на уроці ще не чув звучання свого голосу і боїшся, що він буде хрипло-притишений, або й страшніше: не матимеш чого розповісти. Ці дитячі відчуття не можна залишити в минулому як пережитки. Згодом їх проживаєш знову, тільки тривожніше і глибинніше. Любов і віра матері допомагає дитині йти і говорити. А любов до матері надихає дитину в майбутньому.

Все постає з любові. Все освячується любов'ю і все любов'ю закінчується. Хоча сама вона нескінченна. Плинна, як рядки жінки-митця, що занурюється у своє писання, потопає в ньому. Іноді з небажанням виринати.

Все освячується любов'ю. Любов читає навіть знаки мовчання. Любов пам'ятає, бо писати, вірити і пам'ятати – це теж любов. Усе постає з любові

151 слово

За Р. Жарковою

10 клас

Погляд у минуле – далеке і рідне

Упродовж ХХ століття стало традиційним видання краєзнавчої літератури, присвяченої містам та селам Галичини. Вчені-дослідники В. Кобільник, М. Заклинський, О. Надрага, С. Костирка та багато інших залишили нам свої спомини про землю батьків, про пам'ятки історії та мистецтва з країв їхнього походження.

Історичний нарис «Місто з бобром на гербі» - це творчий доробок братів Зиновія та Ярополка Цариків. Ця книжка – це розповідь про одну із мальовничих місцин галицького Опілля – невеличке містечко Бібрка.

Ще у ХІІІ столітті розкинулось воно на пагорбах вздовж річки Боберки як поселення мисливців на бобрів. Згодом – це місто з прямокутною ринковою площею, забудованою двоповерховими кам'яницями, мурованим костелом та дерев'яною церквою. З його центрального пагорба вулички та гостинець вели до навколишніх фільварків та селянських угідь. А на мурі магістрату

вирізьблений картуж з гербом самоврядного міста, що вибороло свій привілей ще 1469 року.

Українці, поляки, євреї проживали у цьому мальовничому містечку, що завжди пам'ятало про своє давньоруське походження. Пам'ятало в усі часи литовського, австрійського та польського панування. «Це справжня мальовнича Швейцарія, тільки ще гарніша і дорожча, бо наша...» - так висловився про Бібрку авіаінженер та етнограф Лев Долинський, що походив із цих країв.

181 слово

За Я. Кравченком

Місто на Волоському шляху

Наше місто знаходиться в долині річки Боберки, що відноситься до басейну Дністра. Бібрка здавна розташовувалася на важливому торговому шляху, званому Молдавським або Волоським. Найважливішими транспортними маршрутами, що з'єднували місто з іншими населеними пунктами, були Львів – Бібрка – Ходорів, Перемишляни – Бібрка – Куровичі. Перетиналися ці дороги у центральній частині міста, де була розташована площа ринок – ремісничий центр і місце поселення заможних міщан. По протилежних сторонах площі у XV столітті були збудовані культові споруди: українська громада збудувала церкву, польська громада – костел, а єврейська – синагогу. У Бібрці – місті, що отримало магдебурзьке право, був створений міський магістрат, який видав адміністративними, господарськими, фінансовими, поліцейськими та судовими справами. Ці функції здійснювались у ратуші, яка стояла в центрі міста.

У XVI – XVIII століттях хати в Бібрці в основному будували з дерева, і в межах міста жодної з них не збереглося до наших днів. Бібрка була хоч і не дуже значним оборонним центром Галичини, все ж служила захистом від нападників, що прямували по важливих торгових шляхах. Проте, незважаючи на винятково складні умови для свого розвитку, місто залишалось осередком ремесла і торгівлі на багато століть.

178 слів

За Я. Цариком

Топонімічні назви Бібрки

На початку п'ятнадцятого століття старе місто згасає і на правім березі ріки Боберки будується Нова Бібрка із укріпленим городищем. Саме через нього прокладається важливий торговий шлях зі Львова на південь, до волохів. З обох боків дороги зводяться нові поселення, які з часом отримують топонімічні назви. На північ від городища виникає Осілля, яке з часом трансформується у Восілля. На сході, за річкою, виникає Заріччя, яке згодом стає вулицею Зарічною, а колишня Стара Бібрка отримує назву Загора. Південна частина міста також набуває своїх топонімів. Ближчу до городища, болотисту колись місцевість стали називати Оболонь, а більш віддалену частину міста назвали Замлиння, бо була вона за першим млином, поставленим

на ріці Боберці. Отримала назву і західна частина міста. Прикінцевий кілометр львівсько-волоського шляху стали називати Козина, бо в цьому лісовому масиві, від Підмонастиря до Водник, часто вибігали на шлях дикі кози.

Ось так наше місто було поділено за назвами на певні частини. І коли хтось із бібрчан залишав свій дім, то казав: «Їду до брата на Замлиння» або «Іду до Федора на Козину».

173 слова

За Я. Цариком

Історія про геральдику нашого міста

Є така історія про бібрську геральдику, яка здавен побутує у місті. У ній говориться про те, що перша згадка про герб відноситься до далеких часів козаччини. Козацький старшина Данило Кочубей поселився на околиці Бібрки (зараз це район вулиці Козацької, що веде на Піддовге). Було це біля головного тракту на Галич. Він звів собі тут будинок з оборонними вежами, на якому встановив головний геральдичний знак Бібрки: бобра на купині із зеленою гілкою в лапах.

Отець Гринь, як каже легенда, у 1474 році перед нападом ординців вивів дітей з міста в необжиту лісову дебру, де зараз Піддовге. Саме тут протікала притока Боберки, на якій жили бобри. І коли татари наблизились до дебри, шукаючи за людьми, отець Гринь закликав дітей зайти у річку і заховатися під купинами бобрів. Так були врятовані всі бібрські діти.

У пам'ять про це отець Гринь пішов до міського воєводи та попросив, щоб надалі на міському прапорі була намальована купина з бобром, як символ Божого спасіння бібрських дітей від татарської неволі. Згодом із міського прапора бобер на купині став головним елементом на печатці міста та на його гербі.

181 слово

За Я. Цариком

Книга у нашому житті

Ми ростемо завдяки і всупереч усьому, що є у нас і навколо нас. Не помічаємо того, як стаємо іншими – дорослішими. І тільки вицвіла м'яка іграшка чи безколісна вже машинка, списані нерівним почерком старі зошити, смішні фото в альбомі (у кожного таких немало) – саме це береже історію нашого дитинства. А ще – щось дуже хвилююче і трепетне живе у наших душах, і ми з цього не виростаємо, бо це наша пам'ять...

Книги завжди були зі мною. І тоді, коли я здивовано розглядала барвисті ілюстрації. І тоді, коли задовго до урочистого походу в перший клас я вже вміла упевнено читати. Мама казала, що читання – це як їзда велосипедом: підніматися вгору важко, зате як приємно спускатися вниз, ловлячи промінці сонця і окрилене шепотіння вітру. Мама впевнила мене, що читання – це праця і відповідальність: «Мусиш дочитати, якщо вже почала».

А потім – сотні книг. У нашому житті нема випадкових книжок, як нема випадкових людей. Кожен – потрібний і безцінний.

Кожна книга – часточка нас. Особливо ті книги, аромат яких наповнює наші дитячі роки. Особливо ті, які запали в душу, і ми перечитуємо їх, будучи вже дорослими. Перечитуємо знову. Як вперше...

185 слів

За Р. Жарковою

11 клас

Найдавніше поселення

Перше поселення над річкою Боберкою виникло як поселення княжих чи боярських мисливців за бобрами. Князі та бояри володіли цілими окремими бобровищами, які ретельно охоронялися. Бібрецькі долини ще й сьогодні постійно мокрі та болотисті, незалежно від пори року, були, напевно, у минулому постійно покриті водою і тому придатні для проживання бобрів, які люблять стоячу, нерухому воду в запрудах чи заплавах, де будують свої житла на купинах. Сюди, мабуть, не раз приїжджали на полювання мисливці з княжого Звенигорода та й не тільки зі столиці.

Своє поселення мисливці за бобрами прилаштували на недалекому від річки пагорбі Щека, а точніше – біля нього, там, де сьогоднішнє село Малі Ланки. Саме тут було перехрестя доріг: одна вела через Звенигород на північ – до Белза, друга – на північний схід, через Підгородище, на Куровичі, до Луцька. Отже, бібрецький відрізок Волоського шляху мав дві гілки. Згодом виникла ще одна дорога – на Ходорів, Жидачів, Стрий через Ходорківці та Стрилища.

Саме це перехрестя доріг, розташоване на пагорбі біля боліт та річки, привернуло увагу Кормильчича як місце з чудовим стратегічним значенням, де можна було створити майже непрохідний оборонний рубіж. Про це говорить один з істориків-дослідників у праці «Княжа доба у планувальній структурі західноукраїнських міст».

193 слова

За Я. Цариком

Поїздка у Дмитровичі

З Бібрки до Дмитрович двадцять п'ять кілометрів. Місця ці мало ким описані. Звертаємо на Стрілківський гостинець. Ще кількасот метрів – і за нами розкривається вид на Бібрську гору разом з Загорою. Гора нагадує долоню, яка обіймає маленьку квітку. Маєш враження, немовби якусь таємницю зберігає вона для нащадків. З північної сторони повіває смутком, який супроводжується тріскучими звуками лісистої частини, яку в народі називають «стілкою».

Далі дорога котиться різко вниз, по дві сторони ростуть високі тополі і крислаті верби. Нижче дороги досить величаво виглядає паровий млин у Стрільках. Справа горизонт закрив своїм темним силуетом ліс. Зліва по хвилястих кучугурах тягнуться вузесенькі ясно-кольорові смужки землі, кінцівки яких зав'язані в селі Шпильчина. Їдемо попри село Волове. Коли дивитися на нього з Львівського шляху, вигляд його нагадує квадрат, розбитий вмילוю рукою художника природи на кольори, гармонійно поєднані між собою.

Зупинилися ми на річці, під Мостиською горою. Вода чиста-чиста, хлюпоче по колесах. Підходить батько до мене і каже: «Подивися, в яку сторону пливе вода». Я уважно стежу за найменшим коливанням води і відповідаю: «Та до нас – до Бібрки». Відійшли ми з татом яких-небудь сто кроків. Та сама ріка, а вода тече в другий бік. «Це місце зветься Розточчя, - каже батько. – Це означає, що всі води з цієї точки пливуть до Чорного моря, а з цієї – до Балтійського». Відповідаю тихо: «Є всякі дива на світі».

216 слів

За С. Костирком

Спогади учительки

Закінчила я учительську семінарію. Одержала свідоцтво на посаду провізоричної учительки при мішаній школі в повітовому місті Бібрка. Наші люди кажуть, що Бібрка між лісами, дебрами та озерами знаходиться, болотисте й негарне місто.

Після цілоденної подорожі, ввечері, останнього дня серпня були ми в місті. Я не могла доволі натішитися сонцем, купалася в його золотім промінні...Хочу похоронити решту снів та мрій, щоб завтра стати сильною на труд життя, на бій.

Бібрка – місто на полудневому сході від Львова. Саме місто в долині над Білим Потокком, але кругом – узгір'я та великі ліси. Узгір'я ті неначе переорані глибокими ярами потоків, що прямують на південь, до Дністра. Милуюся сонцем і гарним видом, дійсно наче швейцарським, і так бажається мені задержати сонце, щоби при його світлі побачити і саму Бібрку. Так воно, заки ми з'їхали в долину, зайшло нам в Глібовичах.

Тіні і мряка покривали місто. Добре, що не побачила я перший раз його в освітленні та ще після такого гарного, сонячного дня. Наскільки околиця чудова, настільки місто погане. На передмісті трапляються ще гарні будинки міщан посеред лук та над потоком, але весь ринок, густо забудований, зі своїми старими, почорнілими каменицями, без ніякої зелені не має жодної принади.

195 слів

За Уляною Кравченко

На Смерековій горі

Ввечері найшлась я на горі за містом при каплиці...Дивна сила привела мене туди. З вирування думок забажала я повернути до рівноваги – до холоду ялиць і тишини, яка тут царила. Закінчився ясний, ще теплий вересневий день.

Поволі сутінь покривала поля і місто в долині, замкнене півколом гір. Лабіринт чорних дахів ринку та кривобоких хат передмістя щезав у синявій хмарині мряки та диму. Хмарини вкривали все, що було брудне, криве, погане...Та я добре знала, що криється під тими хмарами: мала досить часу прислухатись до життя житців тих хат, і коли дивилася на ті хати, відчувала у своїх грудях болючу рану.

Мої очі спочили на будинку школи, яка самотньо пишалася на узгір'ї. Останні проміння сонця обливали її рожевим світлом, золотили, мурава біля школи смарагдом тліла.

Очі спочили на будинку школи – душа згадувала всі враження, які переживала від часу, коли перший раз стала я на його порогах. Багато терпінь, докорів прийшлося перебути, але і ясних, святочних хвилин перемоги, хвилин власного вдоволення багато.

Прощай, місце моєї самоти, віщих дум і видінь віри – усе-таки віри непохитної в поступ добра. Скільки дум тут переснилось...Прощай! Щось мені каже, що більше сюди не зайду, тільки думками вертатимусь.

192 слова

За Уляною Кравченко

Зміст

Передмова	1
5 клас	
Дитина виростає з книг	2
Місто моє	2
Легенди Бібрки	2
Данило Кочубей	3
Символ Божого спасіння	3
6 клас	
Перша згадка про Бібрку	3
Люди та час	4
Берегиня світла і розуму	4
Святий вечір	4
7 клас	
Дебра у Бібрці	5
Дмитро Боброк	5
Рятівник бібрських дітей	6
Прапор міста	6
8 клас	
Володислав Кормильчич	6
Мистецькі свята у Бібрці	7
Вічна дорога	7
Три з'яви Пресвятої Богородиці	8
Бібрчани в історії отчого краю	8
9 клас	
Місто з бобром на гербі	9
Вулиці Бібрки	9
Недільний вечір провінційного міста Бібрки	10
Франко у Бібрці	10
Усе постає з любові	11
10 клас	
Погляд у минуле, далеке і рідне	11
Місто на Волоському шляху	12
Топонімічні назви Бібрки	12
Історія про геральдику нашого міста	13
Книга у нашому житті	13
11 клас	
Найдавніші поселення	14
Поїздка в Дмитровичі	14
Спогади учительки	15
На Смерековій горі	16